

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep.
0032 OSLO

Oslo, 01. april 2025
Deres ref.: 25/693

Introduksjon

Takk for muligheten til å komme med innspill til denne høringen. Større åpenhet er helt sentralt for partilovens formål om «å sikre offentlighetens rett til innsyn og å motvirke korrupsjon og uønskede bindinger ved at det er åpenhet om finansieringen av de politiske partienes virksomhet». I tillegg tjener slik åpenhet et grunnleggende demokratisk formål, ved å bidra til å sikre integritet og tillit til politiske partier, folkevalgte og regjering.

Tax Justice Norge støtter regjeringens forslag om endringer i partiloven, med formål om å hindre adgang til partifinansiering fra anonyme givere. Vi har likevel noen innspill.

Bidrag som gis via andre

Dagens lov gir adgang til å kunne gi og motta økonomiske bidrag anonymt, gjennom organisasjoner eller grupper. Dette bryter med lovens formål. I tillegg har det under dagens lovgivning vært vanskelig for partiene å unngå bidrag som ellers ville vært ulovlige å motta, for eksempel fra utenlandske statsborgere.

De foreslåtte endringene vil kreve flere undersøkelser fra partiene og partiledene. Vi mener likevel dette er forholdsmessig for å sikre formålet og forhindre mottak av bidrag som ellers ville vært ulovlige.

Bidrag som gis via selskap

I den sammenheng vil vi også løfte en annen utfordring for å sikre kunnskap om fysiske personer bak juridiske enheter som gir bidrag til partier eller partiled. Vi lurer på hvordan loven hensyntar risiko for finansiering gjennom norskregistrerte selskaper der egentlige eiere er ukjente for partiet. Dette kan være tilfellet dersom eierskapskjedene går ut av landet, typisk gjennom jurisdiksjoner med høy grad av hemmelighet.

Både dagens lovtekst og de foreslåtte endringene lukker kun adgang til å motta finansiering fra juridiske personer som er registrert i utlandet, men spesifiserer ikke om dette gjelder forbi første ledd av eierskap. Dersom et selskap i første ledd er registrert i Norge, men deretter eies helt eller i stor grad av et utenlandsk selskap, er det mulig å motta bidrag fra det norske selskapet? Er det i dette tilfellet opp til partiet å sikre at aktører som i siste instans faller under § 17 a, andre ledd bokstav b ikke er bakenforstående eiere?

Denne informasjonen er ikke umiddelbart tilgjengelig for partiene, selv om de gjør undersøkelser. Egentlige eiere skal fra og med 2025 identifiseres i register over reelle rettighetshavere, selv i de tilfeller der eierskapet går ut av Norge og skjules i hemmeligholdsjurisdiksjoner.

Registeret over reelle rettighetshavere er imidlertid ikke tilstrekkelig for å identifisere bakenforliggende eiere her. Definisjonen av en reell rettighetshaver har en for høy terskel til eierskap/kontroll til å dekke alle relevante bakenforliggende eiere. Videre har svært få tilgang på denne informasjonen. Partier og partiledd faller ikke innenfor definisjonen av de med legitim interesse i henhold til lov om register over reelle rettighetshavere, og vil dermed ikke kunne bruke informasjonen i registeret til å ivareta formålsparagrafen i partiloven.

Innberetning av bidragene

Vi støtter også regjeringens vurdering av behovet for å innberette og offentliggjøre bakenforliggende givere ved navn, men er skeptiske til utelatelse av beløp.

Vi forstår utfordringen med å etablere et en-til-en-forhold mellom beløpet som gis til en organisasjon og beløpet organisasjonen gir til et politisk parti. Likevel mener vi at hensynet til åpenhet bør veie tyngre enn hensynet til at privatpersoner skal kunne støtte politiske partier uten å komme i offentlighetens søkelys. Vi støtter derfor Norsk Journalistlags bemerkning om at dette hensynet allerede er ivaretatt gjennom beløpsgrensene i loven. Bakenforliggende givere bør identifiseres med beløp dersom bidrag overskrider terskelverdiene.

Tydligere skille mellom § 17 a første ledd første og andre punktum

Avslutningsvis vil vi påpeke det som trolig er en trykkfeil, som skaper forvirring. I forslag til ny § 17 a første og andre ledd i høringsnotatet, henvises det i § 17 a andre ledd c) til både "første ledd andre punktum bokstav a og b" og "første ledd første punktum". Skillet mellom første og andre punktum i første ledd er ikke godt signalisert. Slik vi tolker forslaget, bør det komme et linjeskift etter første setning i første ledd, for å indikere et skille mellom første og andre punktum.

Med vennlig hilsen,

Andreas Fjeldskår
daglig leder

Jonas Veland
seniorrådgiver

Kaja Guttormsgaard
rådgiver